

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/151/2001

NADZIEJE ZWIĄZANE Z NOWYM SEJMEM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2001

- Nowo ukonstytuowany Sejm budzi w społeczeństwie duże nadzieje. Blisko połowa ankietowanych (48%) uważa, że będzie on lepszy od poprzedniego. Przeciwnego zdania jest 8% badanych, a jedna czwarta (25%) nie oczekuje zmian. Nadzieje związane z Sejmem IV kadencji są wyraźnie większe niż z poprzednimi, począwszy od 1991 roku.
- Ogólne nadzieje na poprawę pracy Sejmu przekładają się na oczekiwania poprawy różnych aspektów jego działalności. Ponad połowa badanych sądzi, że Sejm IV kadencji będzie się cieszył większym autorytetem niż poprzedni (54%), będzie też podejmował bardziej trafne decyzje (56%), skuteczniej kontrolował rząd (59%), działał sprawniej i skuteczniej (57%), a także lepiej reprezentował interesy społeczeństwa (52%).
- Stosunkowo zróżnicowane są opinie na temat tego, czyje interesy przede wszystkim będą reprezentować nowo wybrani posłowie. Najczęściej twierdzono, iż będą oni wyrażać interesy swoich partii politycznych lub też że będą artykułować interesy całego społeczeństwa, wszystkich Polaków (w obu przypadkach po 24% wskazań). Nieco mniejsze grupy badanych uważają, że posłowie będą przede wszystkim reprezentować interesy swoich wyborców bądź też tylko swoje własne, osobiste interesy (po 15%). Stosunkowo nieliczni respondenci są zdania, że nowi parlamentarzyści będą głównie reprezentantami mieszkańców swego regionu (6%) czy też grup i instytucji, które finansowały ich kampanię wyborczą (5%).
- Większość ankietowanych przynajmniej w pewnym stopniu identyfikuje się z niedawno wybranym parlamentem - ponad połowa (57%) uważa, że **niektórzy** posłowie myślą tak jak oni. Badani, którzy sądzą, że **większość** posłów myśli podobnie jak oni (18%), nieco przeważają nad przekonanymi, iż takich parlamentarzystów w ogóle w Sejmie nie ma (12%).

Krytycyzm w ocenie Sejmu poprzedniej kadencji, wyrażający się dominacją negatywnych opinii o jego działalności, szczególnie w ostatnim okresie¹, spowodował, że nowo wybrany Sejm, w którym nie znalazły się ugrupowania rządzące przez ostatnie cztery lata, wzbudził nadzieje na poprawę pracy tej instytucji. Oczekiwania są szczególnie wyraźne, jeżeli porównamy wyniki tegorocznego badania² z sondażem przeprowadzonym po poprzednich wyborach do parlamentu - Polacy oczekują poprawy działalności Sejmu w dużo większym stopniu niż przed czterema laty, w większym także niż w latach 1991 i 1993.

PORÓWNANIE SEJMU OBECNEJ I POPRZEDNIEJ KADENCJI

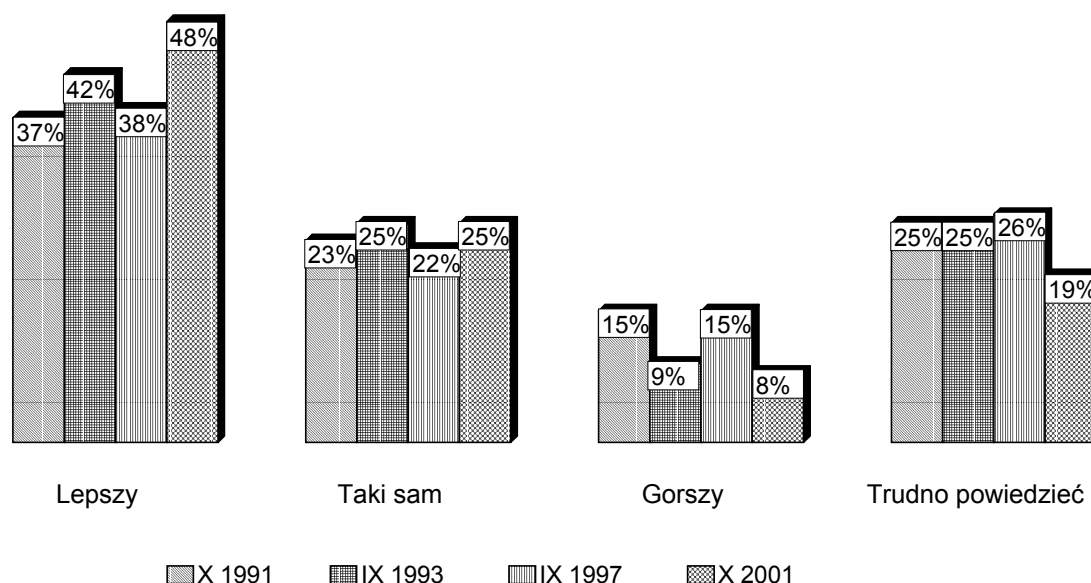
Nowo ukonstytuowany Sejm budzi w społeczeństwie duże nadzieje. Blisko połowa ankietowanych (48%) uważa, że będzie on lepszy od poprzedniego. Przeciwnego zdania jest 8% respondentów, a jedna czwarta (25%) nie oczekuje zmian.

Jest oczywiste, że u progu nowej kadencji najliczniejsze grupy badanych spodziewają się poprawy działalności parlamentu - nowo wybrany Sejm lepiej oddaje preferencje społeczne niż ustępujący. Jednak nadzieje związane z Sejmem IV kadencji są wyraźnie większe niż z poprzednimi, począwszy od 1991 roku.

¹ Por. komunikat CBOS „Oceny działalności Sejmu, Senatu i prezydenta na tydzień przed wyborami parlamentarnymi”, październik 2001.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (137) przeprowadzono w dniach 12-15 października 2001 roku na 1020-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

RYS. 1. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY NOWO WYBRANY SEJM BĘDZIE LEPSZY, TAKI SAM CZY TEŻ GORSZY OD POPRZEDNIEGO?

Wydaje się, że oczekiwania wobec nowego Sejmu uzależnione są w dużym stopniu od tego, czy w ocenie respondenta ugrupowanie, które on popiera, będzie odgrywało w nim ważną rolę czy też nie. Wyborcy zwycięskiej koalicji SLD-UP, a także współtworzącego koalicję rządową PSL w zdecydowanej większości uważają, co zrozumiale, że obecny Sejm będzie lepszy od poprzedniego. Zastanawiające, że również w elektoracie PiS zdecydowanie więcej jest optymistów w tym względzie niż pesymistów.

Tabela 1

Elektoraty ugrupowań politycznych	Jak Pan(i) sądzi, czy nowo wybrany Sejm będzie lepszy, taki sam czy też gorszy od poprzedniego?			
	Lepszy	Taki sam	Gorszy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD-UP	80	9	1	10
PSL	68	17	5	10
Samoobrona	53	18	1	28
PiS	42	34	8	16
LPR	26	38	18	18
PO	24	39	25	12
Nie głosujący	37	33	6	24

Ogólne nadzieje na poprawę pracy Sejmu przekładają się na oczekiwania dotyczące poprawy różnych aspektów jego działalności. Ponad połowa badanych sądzi, że Sejm IV kadencji będzie się cieszył większym autorytetem niż poprzedni (54%), będzie też podejmował bardziej trafne decyzje (56%), skuteczniej kontrolował rząd (59%), działał sprawniej i skuteczniej (57%), a także lepiej reprezentował interesy społeczeństwa (52%). Duża grupa respondentów nie ma wyrobionej opinii na ten temat, co zapewne wynika z faktu, że nowi posłowie jeszcze nie zaistnieli w społecznej świadomości.

Zwraca uwagę większe niż cztery lata temu nasilenie nadziei związanych z nową władzą ustawodawczą. Obecnie ponad połowa badanych oczekuje poprawy pracy Sejmu w każdym aspekcie jego działalności.

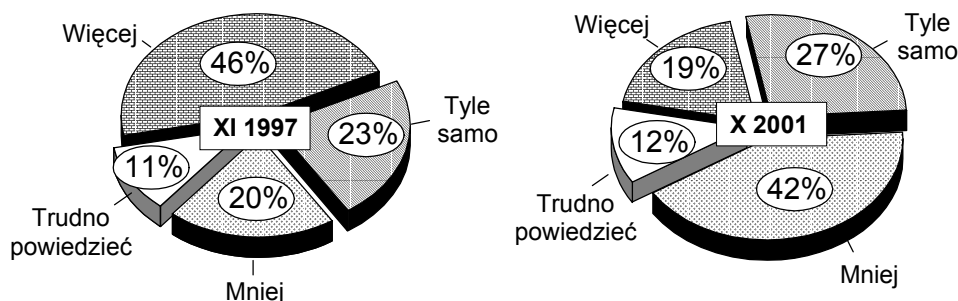
Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, obecny Sejm w porównaniu z Sejmem poprzedniej kadencji będzie:	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	XI 1997			X 2001		
	w procentach					
- cieszył się większym autorytetem społecznym	46	26	28	54	19	27
- podejmował bardziej trafne decyzje	44	21	35	56	14	30
- skuteczniej kontrolował rząd	47	20	33	59	15	26
- działał sprawniej i skuteczniej	44	21	35	57	14	29
- lepiej reprezentował interesy społeczeństwa	48	24	28	52	17	31

W opinii dwóch piątych ankietowanych (42%) w nowym Sejmie będzie mniej sporów i konfliktów niż w Sejmie poprzedniej kadencji. O połowę mniejsza grupa (19%) jest zdania, że będzie ich więcej, a ponad jedna czwarta (27%) nie przewiduje zmian.

Oczekiwania dotyczące tego aspektu pracy Sejmu są zupełnie inne niż przed czterema laty, kiedy blisko połowa badanych sądziła, że będzie więcej sporów i konfliktów. Tamten wynik można zapewne tłumaczyć składem Sejmu II kadencji, do którego wiele znaczących ugrupowań nie weszło i konflikty rozgrywały się poza Sejmem. Natomiast Sejm minionej kadencji charakteryzował się dużym przepływem posłów między prawicowymi klubami parlamentarnymi, więc respondenci oczekują zapewne mniejszego natężenia tego rodzaju wydarzeń w obecnym parlamencie zdominowanym przez lewicę.

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W NOWYM SEJMIE BĘDZIE WIĘCEJ SPORÓW I KONFLIKTÓW NIŻ W SEJMIE POPRZEDNIEJ KADENCJI CZY TEŻ MNIEJ?

REPREZENTATYWNOŚĆ SEJMU

Stosunkowo zróżnicowane są opinie na temat tego, czyje interesy przede wszystkim będą reprezentować nowo wybrani posłowie. Najczęściej twierdzono, iż będą oni wyrażać interesy swoich partii politycznych lub też że będą artykułować interesy całego społeczeństwa, wszystkich Polaków (w obu przypadkach po 24% wskazań). Nieco mniejsze grupy badanych uważają, że posłowie będą przede wszystkim reprezentować interesy swoich wyborców bądź też tylko własne, osobiste interesy (po 15%). Stosunkowo nieliczni respondenci są zdania, że nowi parlamentarzyści będą głównie reprezentantami mieszkańców swojego regionu (6%) czy też grup i instytucji, które finansowały ich kampanię wyborczą (5%).

Tabela 3

Czy uważa Pan(i), że posłowie w nowym Sejmie będą reprezentować przede wszystkim:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	XI 1997	X 2001
	w procentach	
- interesy swoich partii politycznych	37	24
- interesy swoich wyborców	11	15
- interesy mieszkańców regionu, z którego zostali wybrani	7	6
- interesy grup lub instytucji, które finansowały ich kampanię wyborczą	4	5
- interesy całego społeczeństwa, wszystkich Polaków	15	24
- własne, osobiste interesy	18	15
Trudno powiedzieć	8	11

Respondenci wiążący nadzieje z nowo wybranym Sejmem odmiennie niż pozostali postrzegają reprezentatywność Sejmu IV kadencji. Badani sądzący, że nowy Sejm będzie lepszy od poprzedniego, najczęściej uważają, iż będzie on reprezentował interesy wszystkich Polaków, ewentualnie swoich wyborców. W grupie respondentów spodziewających się pogorszenia pracy Sejmu przeważa pogląd, że posłowie będą przede wszystkim działać dla dobra swoich partii politycznych bądź też będą się kierować wyłącznie osobistymi interesami.

Tabela 4

Czy uważa Pan(i), że posłowie w nowym Sejmie będą reprezentować przede wszystkim:	Jak Pan(i) sądzi, czy nowo wybrany Sejm będzie:		
	lepszy od poprzedniego	taki sam	gorszy od poprzedniego
	w procentach		
- interesy swoich partii politycznych	13	40	48
- interesy swoich wyborców	23	9	4
- interesy mieszkańców regionu, z którego zostali wybrani	8	6	5
- interesy grup lub instytucji, które finansowały ich kampanię wyborczą	5	6	8
- interesy całego społeczeństwa, wszystkich Polaków	38	12	0
- własne, osobiste interesy	8	20	30
Trudno powiedzieć	6	7	4

Nieco więcej badanych zgadza się z opinią, że obecny Sejm reprezentuje interesy tylko niektórych grup społecznych, a inne nie mają swojej sejmowej reprezentacji (35%), niż sądzą, że Sejm reprezentuje interesy całego społeczeństwa (30%). Niespełna jedna czwarta respondentów (24%) uważa, że większość społeczeństwa nie ma obecnie swojej reprezentacji w Sejmie. Warto zauważyć, że po wyborach w 1997 roku opinie na ten temat były zbliżone.

Tabela 5

Która z poniższych opinii na temat obecnego Sejmu jest Panu(i) najbliższa?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	XI 1993	XI 1994	VII 1996	VIII 1997	XI 1997	VIII 1998	XI 1999	X 2001
	w procentach							
Sejm reprezentuje interesy całego społeczeństwa	38	19	19	17	27	18	11	30
Sejm reprezentuje interesy tylko niektórych grup społecznych, a inne nie mają swojej sejmowej reprezentacji	30	40	36	44	39	42	52	35
Większość społeczeństwa nie ma obecnie swojej reprezentacji w Sejmie	19	27	29	22	22	24	28	24
Trudno powiedzieć	13	14	16	17	12	16	9	11

Ponad połowa wyborców SLD-UP skłania się do poglądu, że Sejm reprezentuje interesy całego społeczeństwa. Opinie elektoratów pozostałych ugrupowań zdają się zależeć od tego, jaki jest stosunek danej partii do rządu. Popierający nowy gabinet wyborcy PSL i Samoobrony częściej niż elektoraty PO, PiS i LPR zgadzają się z opinią, że Sejm reprezentuje interesy całego społeczeństwa.

Tabela 6

Elektoraty ugrupowań politycznych	Która z poniższych opinii na temat obecnego Sejmu jest Panu(i) najbliższa*?		
	Sejm reprezentuje interesy całego społeczeństwa	Sejm reprezentuje interesy tylko niektórych grup społecznych	Większość społeczeństwa nie ma obecnie swojej reprezentacji w Sejmie
	w procentach		
SLD-UP	54	29	14
PSL	36	27	30
Samoobrona	36	34	13
PO	21	45	28
PiS	18	47	28
LPR	13	52	22
Niegłosujący	20	33	32
* Pominięto „trudno powiedzieć”.			

Większość społeczeństwa przynajmniej w pewnym stopniu identyfikuje się z niedawno wybranym parlamentem - ponad połowa (57%) uważa, że **niektórzy** posłowie myślą tak jak oni. Badani, którzy sądzą, że **większość** posłów myśli podobnie jak oni (18%), nieco przeważają nad przekonanymi, iż takich parlamentarzystów w ogóle w Sejmie nie ma (12%). Opinie na ten temat są niemal identyczne z odnotowanymi przez nas cztery lata temu, na początku poprzedniej kadencji Sejmu, i nieco mniej korzystne niż w roku 1993.

Tabela 7

Czy ma Pan(i) poczucie, że są w Sejmie posłowie, którzy myślą o polskich sprawach podobnie jak Pan(i)?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	XI 1993	XI 1994	VII 1996	VIII 1997	XI 1997	VIII 1998	XI 1999	X 2001
	w procentach							
Tak, sądę, że większość posłów myśli podobnie jak ja	25	13	11	10	17	9	6	18
Sądzę, że niektórzy posłowie myślą podobnie jak ja	52	53	62	64	60	62	69	57
Nie, w Sejmie nie ma posłów, którzy myśleliby podobnie jak ja	7	17	14	11	10	14	15	12
Trudno powiedzieć	16	17	13	15	14	15	10	13

Wśród wyborców SLD-UP więcej jest niż w elektoratach pozostałych ugrupowań osób sądzących, że większość posłów ma poglądy takie jak oni. Warto zwrócić uwagę, iż blisko dwie trzecie niegłosujących (62%) sądzi, że w Sejmie są posłowie, którzy myślą podobnie jak oni.

Tabela 8

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy ma Pan(i) poczucie, że są w Sejmie posłowie, którzy myślą o polskich sprawach podobnie jak Pan(i)*?		
	Tak, sądę, że większość posłów myśli podobnie jak ja	Sądzę, że niektórzy posłowie myślą podobnie jak ja	Nie, w Sejmie nie ma posłów, którzy myśleliby podobnie jak ja
	w procentach		
SLD-UP	37	50	6
LPR	21	69	8
Samobrona	17	63	5
PSL	15	63	13
PiS	14	70	9
PO	7	73	8
Niegłosujący	8	54	20
Pominięto „trudno powiedzieć”.			

Przed Sejmem IV kadencji stoi trudne zadanie sprostania społecznym oczekiwaniom. Nadzieje związane z nowo wybranym Sejmem są wyraźnie większe niż z poprzednimi, poczynając od 1991 roku. Badani oczekują zdecydowanej poprawy wszystkich wymienionych przez nas aspektów pracy Sejmu, oczekują też wyraźnie większej sprawności jego działania.

Poczucie identyfikacji z nowym Sejmem, przekonanie, że zasiadający w nim posłowie reprezentują interesy społeczeństwa i myślą podobnie jak respondenci, jest - co oczywiste - najsilniejsze w elektoracie zwycięskiej koalicji SLD-UP, a nieco słabsze wśród wyborców PSL i Samoobrony. Sympatycy pozostałych ugrupowań mniej oczekują od nowego Sejmu i słabiej się z nim identyfikują.

Opracował

Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) sądzi, czy nowo wybrany Sejm będzie lepszy, taki sam czy też gorszy od poprzedniego?
(%)

	Zdecydowa- nie lepszy	Raczej lepszy	Taki sam	Raczej gorszy	Zdecydowa- nie gorszy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	40	25	6	2	19	1019
Płeć							
Mężczyźni	7	42	27	6	3	15	486
Kobiety	8	39	24	5	1	23	533
Wiek							
18-24 lat	2	33	41	8	3	13	158
25-34	3	43	34	5	2	13	183
35-44	9	42	28	7	1	12	178
45-54	12	44	17	6	2	18	225
55-64	11	43	15	2	3	26	109
65 lat i więcej	8	35	17	5	0	34	167
Miejsce zamieszkania							
Wies	5	43	25	5	1	23	371
Miasto do 20 tys.	7	41	32	2	0	18	134
20-100 tys.	13	39	26	4	1	18	190
101-500 tys.	9	38	23	8	2	18	188
501 tys. i więcej mieszk.	8	40	23	13	3	12	137
Wykształcenie							
Podstawowe	5	40	21	4	1	30	284
Zasadnicze zawodowe	7	44	27	3	1	17	293
Średnie	12	38	27	7	2	13	319
Wyższe	3	38	27	15	6	11	124
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	6	45	21	12	9	8	75
Prac. umysł. niż. szczebla	9	45	21	7	3	15	79
Pracownicy fiz.- umysł.	7	48	28	1	0	16	57
Robotnicy wykwalifikowani	3	40	29	10	1	16	95
Robotnicy niewykwalifik.	12	43	13	11	1	20	44
Rolnicy	5	47	29	1	0	19	66
Pracujący na własny rach.	5	32	40	7	0	16	51
Bierni zawodowo							
Renciści	11	34	17	4	0	32	109
Emeryci	12	40	19	4	1	24	185
Uczniowie i studenci	2	29	46	10	3	9	83
Bezrobotni	5	47	25	1	3	20	119
Gospodynie domowe i inni	10	34	29	9	0	17	55
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	11	45	17	8	5	15	126
społce właścicieli	4	43	35	8	1	9	94
prywatnych i państwa	6	41	27	9	2	16	191
sekt. pryw. poza rolnict.	4	48	26	1	0	21	76
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	5	47	26	3	1	18	125
276-399	7	47	21	5	1	19	98
400-549	10	40	26	6	0	18	164
550-799	6	42	25	5	4	19	138
Powyżej 799 zł	9	42	24	10	2	14	203
Ocena własnych war. mater.							
Złe	7	41	22	6	2	22	345
Średnie	8	39	30	4	1	19	443
Dobre	8	43	22	9	3	15	229
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	1	29	23	15	2	30	63
Raz w tygodniu	8	39	26	6	2	19	507
1-2 razy w miesiącu	5	44	28	3	2	18	176
Kilka razy w roku	8	47	23	5	2	15	196
W ogóle nie uczestniczy	17	34	21	6	2	19	73
Poglądy polityczne							
Lewica	16	60	12	3	1	9	318
Centrum	6	39	34	5	1	15	239
Prawica	9	28	33	14	4	16	228
Trudno powiedzieć	1	29	28	2	1	39	231

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, w nowym Sejmie będzie więcej sporów i konfliktów niż w Sejmie poprzedniej kadencji czy też mniej?

(%)

	Zdecydowa- nie więcej	Raczej więcej	Tyle samo	Raczej mniej	Zdecydowa- nie mniej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	14	27	34	8	12	1020
Płeć							
Mężczyźni	6	15	24	36	10	10	487
Kobiety	3	13	30	31	7	15	533
Wiek							
18-24 lat	5	17	37	27	7	8	158
25-34	4	15	28	34	7	12	184
35-44	7	15	28	32	8	9	178
45-54	5	15	22	39	7	12	225
55-64	4	7	18	42	14	16	109
65 lat i więcej	2	10	29	29	11	20	166
Miejsce zamieszkania							
Wies	3	14	30	31	6	17	372
Miasto do 20 tys.	2	13	29	39	7	11	134
20-100 tys.	4	10	26	35	12	13	190
101-500 tys.	10	17	23	32	10	9	188
501 tys.i więcej mieszk.	6	15	27	35	11	6	137
Wykształcenie							
Podstawowe	2	10	31	32	5	20	284
Zasadnicze zawodowe	6	13	25	34	8	14	293
Średnie	5	16	27	32	12	8	319
Wyższe	6	19	25	39	8	3	124
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	2	17	26	39	13	3	75
Prac.umysł.niz.szczebla	7	18	26	34	6	8	79
Pracownicy fiz.- umysł.	0	8	38	34	5	15	57
Robotnicy wykwalifikowani	4	22	25	27	4	18	96
Robotnicy niewykwalifik.	2	6	30	42	6	13	44
Rolnicy	2	8	30	41	3	16	66
Pracujący na własny rach.	11	17	24	38	5	4	51
Bierni zawodowo							
Renciści	4	10	23	30	11	22	109
Emeryci	3	9	25	33	14	16	184
Uczniowie i studenci	7	22	26	33	10	1	83
Bezrobotni	7	14	29	27	8	14	119
Gospodynie domowe i inni	8	11	33	40	4	5	55
Pracuje w:							
inst. państw. publicznej	6	16	26	32	11	9	126
społce właścicieli	1	19	28	38	5	9	94
prywatnych i państwa	5	14	28	35	5	12	191
sekt. pryw. poza rolnict.	2	8	28	41	4	17	76
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	6	14	27	35	5	12	125
276-399	4	18	24	31	10	13	98
400-549	5	10	30	37	8	10	165
550-799	3	16	25	30	11	15	138
Powyżej 799 zł	5	13	24	40	10	8	202
Ocena własnych war. mater.							
Złe	6	14	27	31	6	16	345
Średnie	4	11	27	36	9	12	444
Dobre	3	18	26	34	12	7	229
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	1	18	35	24	5	18	63
Raz w tygodniu	4	16	26	32	9	14	507
1-2 razy w miesiącu	5	12	27	38	7	11	176
Kilka razy w roku	6	11	28	37	7	10	196
W ogóle nie uczestniczy	7	8	23	32	17	13	73
Poglądy polityczne							
Lewica	4	11	19	43	16	7	318
Centrum	4	17	28	31	8	10	239
Prawica	8	17	26	36	5	9	228
Trudno powiedzieć	3	10	39	21	2	26	230

Tabela 3. Która z poniższych opinii na temat obecnego Sejmu jest Panu(i) najbliższa?
1 - Sejm reprezentuje interesy całego społeczeństwa; 2 - Sejm reprezentuje
interesy tylko niektórych grup społecznych, a inne nie mają swojej sejmowej
reprezentacji; 3 - Większość społeczeństwa nie ma obecnie swojej reprezentacji
w Sejmie

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	35	24	11	1018
Płeć					
Mężczyźni	30	41	22	6	487
Kobiety	30	28	27	15	531
Wiek					
18-24 lat	30	34	28	9	158
25-34	23	42	25	9	184
35-44	24	36	33	7	178
45-54	37	33	23	7	225
55-64	39	33	19	10	107
65 lat i więcej	30	28	16	26	166
Miejsce zamieszkania					
Wies	25	34	27	14	372
Miasto do 20 tys.	44	27	18	11	134
20-100 tys.	38	34	17	12	188
101-500 tys.	31	36	25	8	188
501 tys.i więcej mieszk.	19	43	32	6	137
Wykształcenie					
Podstawowe	29	31	21	18	284
Zasadnicze zawodowe	35	29	24	11	293
Średnie	32	34	27	7	317
Wyższe	15	55	25	5	124
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	22	54	19	5	75
Prac.umysł.niż.szczebla	33	31	31	4	79
Pracownicy fiz.-umysł.	24	37	28	11	57
Robotnicy wykwalifikowani	31	41	21	7	96
Robotnicy niewykwalifik.	28	22	32	17	44
Rolnicy	28	39	27	6	66
Pracujący na własny rach.	20	41	30	9	51
Bierni zawodowo					
Renciści	29	28	18	24	109
Emeryci	36	28	20	17	183
Uczniowie i studenci	30	39	26	5	83
Bezrobotni	39	30	23	8	119
Gospodynie domowe i inni	19	38	36	7	55
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	29	38	22	10	126
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	25	46	25	4	94
sekt. pryw. poza rolnict.	27	34	30	9	191
prywatnym gosp. rolnym	29	39	22	9	76
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	35	21	32	12	125
276-399	38	32	20	10	98
400-549	32	35	25	8	165
550-799	30	37	22	11	137
Powyżej 799 zł	27	43	24	6	202
Ocena własnych war. mater.					
Złe	30	32	24	14	344
Średnie	29	33	25	12	444
Dobre	32	40	23	4	229
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	37	34	11	61
Raz w tygodniu	32	32	26	11	507
1-2 razy w miesiącu	28	37	21	14	176
Kilka razy w roku	31	35	22	11	196
W ogóle nie uczestniczy	32	42	21	6	73
Poglądy polityczne					
Lewica	48	31	15	6	318
Centrum	25	38	30	6	239
Prawica	25	39	28	7	228
Trudno powiedzieć	15	32	26	26	229

Tabela 4. Czy ma Pan(i) poczucie, że są w Sejmie posłowie, którzy myślą o polskich sprawach podobnie jak Pan(i)? 1 - Tak, sądzę, że większość posłów myśli podobnie jak ja; 2 - Sądzę, że niektórzy posłowie myślą podobnie jak ja; 3 - Nie, w Sejmie nie ma posłów, którzy myśleliby podobnie jak ja (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	57	12	13	1018
Płeć					
Meężczyźni	19	59	11	11	487
Kobiety	17	55	14	15	531
Wiek					
18-24 lat	11	64	15	11	158
25-34	12	63	15	10	184
35-44	23	53	14	11	178
45-54	24	55	10	11	225
55-64	21	57	11	12	107
65 lat i więcej	14	52	10	25	166
Miejsce zamieszkania					
Wies	12	59	13	16	372
Miasto do 20 tys.	22	49	11	17	134
20-100 tys.	27	53	10	11	188
101-500 tys.	18	62	12	8	188
501 tys.i więcej mieszk.	14	58	17	12	137
Wykształcenie					
Podstawowe	15	50	15	20	284
Zasadnicze zawodowe	19	56	12	13	293
Średnie	20	59	13	8	317
Wyższe	14	70	6	10	124
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	21	67	7	6	75
Prac.umysł.niz.szczebła	18	66	9	7	79
Pracownicy fiz.- umysł.	15	56	20	10	57
Robotnicy wykwalifikowani	18	58	12	12	96
Robotnicy niewykwalifik.	14	48	30	7	44
Rolnicy	13	63	10	15	66
Pracujący na własny rach.	11	67	11	11	51
Bierni zawodowo					
Renciści	16	43	12	28	109
Emeryci	19	56	8	16	183
Uczniowie i studenci	13	63	14	10	83
Bezrobotni	24	52	13	11	119
Gospodynie domowe i inni	17	54	17	12	55
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	24	63	6	8	126
spółce właścicieli	13	60	24	4	94
prywatnych i państwa	15	59	14	12	191
sekt. pryw. poza rolnict.	14	61	9	16	76
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	17	58	16	9	125
276-399	18	58	11	14	98
400-549	20	54	14	12	165
550-799	20	57	10	13	137
Powyżej 799 zł	19	62	10	10	202
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	53	16	16	344
Średnie	17	59	12	12	444
Dobre	21	60	8	12	229
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	56	15	10	61
Raz w tygodniu	15	60	11	14	507
1-2 razy w miesiącu	21	52	11	16	176
Kilka razy w roku	22	53	16	9	196
W ogóle nie uczestniczy	17	61	11	12	73
Poglądy polityczne					
Lewica	28	60	6	6	318
Centrum	15	57	17	11	239
Prawica	15	68	10	7	228
Trudno powiedzieć	8	43	19	30	229